

СТ А Н О В И Щ Е

От:	Доц. д-р Иван Желев Иванов Икономически университет – Варна, Професионално направление 3.8. Икономика Научна специалност: Икономика и управление (строителство)
Относно:	дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Икономика и управление (недвижима собственост)“ в УНСС - София
Автор на дисертационния труд:	Любомир Яворов Цветанов
Тема на дисертационния труд:	Икономически аспекти на използването на сервитути върху недвижими имоти при изграждане на обекти на енергийната инфраструктура
Основание за представяне на становището:	Съгласно Заповед № 529/ 11.03.2022 г. на доц. д-р Михаил Мусов, зам.-ректор по НИД и МС на УНСС - София за участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд и Протокол № 1 от 15.04.2022 г. от заседание на научното жури, съгласно който са определени членовете на научното жури, изготвящи рецензии и становища

1. Информация за дисертанта

Дисертантът **Любомир Цветанов** се е обучавал по докторска програма „Икономика и управление (недвижима собственост)“ към катедра „Недвижима собственост“, Бизнес факултет на УНСС - София по професионално направление 3.8. Икономика, съгласно заповед № 822/ 03.04.2015 г. на проф. д.ик.н. Стати Статев, ректор на УНСС – София, отчислен с право на защита, съгласно заповед 672/ 21.03.2022 г. на проф. д-р Димитър Димитров, ректор на УНСС – София. Обучението е осъществено в **задочна форма на докторантура** през периода от 03.04.2015 г. до 23.03.2022 г. с научен ръководител **проф. д-р Йорданка Йовкова**.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд на тема: **„Икономически аспекти на използването на сервитути върху недвижими имоти при изграждане на обекти на енергийната инфраструктура“** е структуриран в увод, три глави с параграфи, заключение, приложения и използвана литература. Изследването обхваща общ обем от 211 страници, в т.ч. основен текст от 168 страници (включващи 3 таблици), 10 приложения на 36 страници и използвана литература на 7 страници (108 броя).

Избраната от дисертанта **Любомир Цветанов** тема на дисертационният труд е посветена на актуалния проблем за икономическите аспекти на използването на сервитути върху недвижими имоти при изпълнение на инвестиционни проекти за енергийна инфраструктура, за които през предходните години се инвестираха значителни средства. Разглеждат се детайлно икономическите проблеми при учредяването на

сервитутите, които са необходимо условие за да се реализира инвестиционен проект за енергийна инфраструктура в България.

Дисертантът **Любомир Цветанов**, в увода на дисертацията (дисертация, стр. 6 – 9) правилно обосновава актуалността на темата от позицията на основните икономически проблеми на енергийните предприятия - инвеститори за учредяване на сервитути върху недвижими имоти при изграждане на обекти на енергийната инфраструктура. Според нас, правилно са формулирани обект, предмет, цел и задачи на изследването (дисертация, стр. 7-8). Посочена е научноизследователската теза (дисертация, стр. 9), която дисертантът доказва в дисертацията.

Първата глава (дисертация, стр. 10-73, 64 стр.) е посветена на основни теоретични въпроси на използването на сервитути върху недвижимите имоти при изграждането на обекти на енергийната инфраструктура, втората глава (дисертация, стр. 74-124, 50 стр.) е свързана с идентифициране на икономическите проблеми, свързани с учредяването на сервитути при изграждането и последваща експлоатация на енергийните обекти, а в третата глава (дисертация, стр. 125-165, 40 стр.) е представено сравнително емпирично изследване на икономическата целесъобразност на използването на сервитути при изграждане на обекти на енергийната инфраструктура в България. Заключение (дисертация, стр. 166-168, 3 стр.) много точно обобщава основните резултати от изследването.

Използваните литературни източници за разработване на дисертационния труд са в обем от 108 броя, в т.ч. 19 интернет страници, които са необходимо условие за извършване на качествен критичен анализ на достиженията на теорията и практиката.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Оценка на основни резултати. Учредяването на сервитути върху поземлени имоти за изграждане на енергийни обекти е актуална тема, която към момента не е недостатъчно изследвана в българската специализирана литература. Енергийните сервитути са необходимо условие за енергийните предприятия да реализират инвестиционни проекти за енергийна инфраструктура и на тази основа да се развива енергетиката в България. Считаме, че в представения дисертационен труд са налице следните по-важни научни и научно-приложни резултати:

- представена е класическа и логична структура на дисертационен труд, състояща се от увод, три глави с параграфи, заключение, приложения и използвани литературни източници;

- правилно са обобщени теоретичните постановки за изясняване на различни понятия, свързани с икономическите аспекти на използването на сервитути върху недвижими имоти при изграждане на енергийна инфраструктура;

- представени са основни теоретико-практическите проблеми при определяне на размера на обезщетението при учредяване на енергийни сервитути, което е съществен елемент (разход) в бюджета на инвестиционни проекти;

- разработен е методичен подход за разработка на методика за определяне на размера на обезщетението при учредяване на енергийни сервитути при реализация на инвестиционни проекти за енергийна инфраструктура;

– представени са резултатите от сравнително емпирично изследване за икономическата целесъобразност на учредяването на сервитути при реализация на инвестиционни проекти за енергийна инфраструктура в България.

Посоченото по-горе ни дава основание високо да оценим усилията на дисертанта за направеното детайлно проучване на теорията и практиката в областта на учредяването на сервитути върху недвижими имоти при реализация на инвестиционни проекти за енергийна инфраструктура в България.

Оценка на използваната методология. За постигането на целта и доказването на основната теза в дисертацията от дисертанта са използвани подходящи методи на изследване като методите на индукция и дедукция, анализ и синтез, логически подход, метод на сравнението, системен анализ, исторически подход и др.

Оценка на изпълнение на поставените цел, задачи и научноизследователски теза. Изведените резултати на изследването и направените изводи и препоръки, ни дават основание да твърдим, че дисертантът е успял да постигне поставените в дисертационния труд цел и научни задачи и да защити научноизследователската си теза.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приемаме посочените от дисертанта научни и научно-приложни приноси от направеното изследване като нашата оценка е следната:

– приноси №№ 1, 2, 3, 4 и 5 (Автореферат, с. 37) – научни приноси, представляващи разширяване и обогатяване на съществуващите теоретични знания;

– приноси №№ 6 и 7 (Автореферат, с. 37) - научно-приложни приноси, представляващи приложение на съществуващи методи, с формулирани изводи и препоръки към управленската практика.

Представените научни и научно-приложни приноси в автореферата, съответстват на изложението в дисертацията и на заложените цел и научноизследователски задачи (Автореферат, с. 3 и 4), като вярно отразяват постигнатите резултати.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Дисертантът **Любомир Цветанов** е представил, заедно с дисертационния труд и 3 броя публикации, от които две статии и един доклад. Те са публикувани в периода 2017 – 2022 г. и информират в достатъчна степен научната общност за дисертацията.

Считаме, че представените публикации по дисертационния труд ни дават основание да дадем положителна оценка, тъй като в количествено и в качествено отношение напълно удовлетворяват изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

6. Оценка на автореферата

Представеният от дисертанта автореферат е в обем от 39 страници като смятаме, че напълно съответства на съдържанието на дисертацията и отговаря на изискванията за достатъчно пълна и вярна представа за направеното изследване.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Значителен брой критични бележки и препоръки (граматически и стилови неточности, преобладава текст с анализ на нормативни актове, а не на литературни източници, текст с описателен характер без мнение на дисертанта, повторения и липса на систематизация и др.) сме посочили в представения дисертационен труд, но те в никакъв случай не намаляват положителното ни отношение към изследването.

Препоръчваме на дисертанта **Любомир Цветанов** да насочи усилия към написването на задълбочени публикации по изследваната тема като статии и студии, което ще даде възможност за по-голяма публичност на научното изследване.

Интересните икономически проблеми при учредяване на сервитути при реализацията на инвестиционни проекти за енергийна инфраструктура ни дават основание за следните въпросите към дисертанта:

1. Кои са основните причини за липсата на единна методика (наречена още „ясна“, „точна“ и „цялостна“ методика - дисертацията, стр. 86 и 168) за определяне размера на дължимото обезщетение за учредяване на енергийни сервитути в България?

2. По какви критерии са избрани практическите примери: (1) за инвестиционно предложение за изграждане на енергиен обект „Фотоволтаична централа за производство на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници в землището на с. Сбор“ (дисертация, стр. 128, 129) и (2) за изграждане на енергиен обект „Трафопост тип БТКТ – гр. Варна“?

8. Заключение

Разработеният дисертационен труд притежава висока стойност и оригинален научно-приложен характер. Той отговаря на изискванията за самостоятелно изследване с теоретични и приложни приноси. Съдържа важни изследователски резултати и конкретни идеи с теоретичен и практически характер. Отчитайки положителните качества на дисертационния труд, считаме, че той съответства на изискванията за присъждане на образователната и научна степен “доктор”.

На основание на изложеното по-горе, даваме **положителна оценка** на предложения дисертационен труд на тема „Икономически аспекти на използването на сервитути върху недвижими имоти при изграждане на обекти на енергийната инфраструктура” и ще гласуваме за **присъждане** на образователната и научна степен „**доктор**” по професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Икономика и управление (недвижима собственост)” на дисертанта **Любомир Цветанов**.

Член на научното жури:

Доц. д-р Иван Желев

Дата: 17 май 2022 г.
гр. Варна